

## ARKUSZ II - MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

**Zadania od 41. do 59. związane z analizą źródeł wiedzy historycznej (30 punktów)**

### Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza II można uzyskać maksymalnie 50 punktów (za rozwiązanie zadań związanych z analizą źródeł 30 punktów i za zadanie rozszerzonej odpowiedzi 20 punktów)
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

| Zadanie       |                | Model odpowiedzi                                                                                                                                                                             | Punktacja                                                    |                        |
|---------------|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|------------------------|
| numer zadania | części zadania |                                                                                                                                                                                              | punkty częściowe<br>(zasady przyznawania)                    | punkty za całe zadanie |
| 41.           |                | król, sejm                                                                                                                                                                                   | 1 punkt<br>za poprawne<br>wpisanie obu<br>elementów          | 1 punkt                |
| 42.           |                | Artykuł 5.<br>„A iż tytuł Wielkiego Księstwa Litewskiego i<br>urzędy zostawają...”.                                                                                                          | 1 punkt<br>za wskazanie<br>artykułu i cytatu                 | 1 punkt                |
| 43.           | A.             | Artykuły 3. i 14. dotyczyły równości Polaków i Litwinów.<br>W III Statucie Litewskim zasada została naruszona w dziedzinie obsady urzędów (np. hetmana wielkiego).                           | 2 punkty<br>(po 1 punkcie<br>za każdy<br>element odpowiedzi) | 4 punkty               |
|               | B.             | Artykuły 4. i 5. dotyczyły wyboru wspólnego władcy i zabraniały powrotu do tradycji osobnego wielkiego księcia na Litwie.<br>Statut nie wspominał, żeby król polski musiał być władcą Litwy. | 2 punkty<br>(po 1 punkcie<br>za każdy<br>element odpowiedzi) |                        |
| 44.           |                | Zapis mógł być skierowany przeciw Koronie, która przejęła w 1569 roku część ziem litewskich.                                                                                                 | sformułowanie wniosku                                        | 1 punkt                |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                        |                 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-----------------|
| 45. | Odniesienie do katolicyzmu - zagwarantowanie równych praw dla katolików (tolerancja).<br>Odniesienie do wyznań protestanckich – próba ograniczenia roli wyznań protestanckich (arianizmu, luteranizmu, kalwinizmu) wśród studentów i profesorów Akademii (brak tolerancji). | 1 punkt<br>za odniesienie do każdego z zagadnień       | <b>2 punkty</b> |
| 46. | np.:<br>- wolność kultu<br>- dostęp duchowieństwa do senatu<br>- wolność obejmowania wszelkich urzędów                                                                                                                                                                      | 1 punkt<br>za wymienienie trzech przywilejów           | <b>1 punkt</b>  |
| 47. | Potępienie unii (przez wprowadzenie zakazu propagowania, finansowania kościoła unickiego).                                                                                                                                                                                  | określenie stosunku do unii                            | <b>1 punkt</b>  |
| 48. | 1. województwo czernihowskie<br>2. województwo kijowskie<br>3. województwo braclawskie                                                                                                                                                                                      | 1 punkt<br>za prawidłowe wpisanie jednego elementu     | <b>3 punkty</b> |
| 49. | Podział Galicji na dwie prowincje.                                                                                                                                                                                                                                          |                                                        | <b>1 punkt</b>  |
| 50. | Protest polski wobec propozycji Rusinów.                                                                                                                                                                                                                                    |                                                        | <b>1 punkt</b>  |
| 51. | Zdający powinien wskazać, że:<br>- Polacy próbują przeszkodzić w rozwoju narodowości (utrudniają rozwój)<br>- Polacy mają negatywny wpływ polityczny na Rusinów.                                                                                                            | 1 punkt<br>za wskazanie obu zagadnień                  | <b>1 punkt</b>  |
| 52. | Polityka ugody (tolerancji) i wspierania (rozwoju) narodowości ukraińskiej.                                                                                                                                                                                                 | 1 punkt<br>za sformułowanie wniosku z dwoma elementami | <b>1 punkt</b>  |
| 53. | 3 gubernie Ukrainy prawobrzeżnej                                                                                                                                                                                                                                            | 1 punkt<br>za wskazanie tylko tych guberni             | <b>1 punkt</b>  |
| 54. | 3 gubernie Ukrainy prawobrzeżnej<br>Galicja Wschodnia<br>[uwaga: należy przyznać punkt, gdy zdający dodatkowo wskaże 6 guberni litewsko-białoruskich]                                                                                                                       | 1 punkt<br>za wskazanie tych prowincji                 | <b>1 punkt</b>  |
| 55. | zabór pruski                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                        | <b>1 punkt</b>  |
| 56. | Zdający powinien w ocenie uwzględnić dwie kwestie:<br>– brak rozwiniętej świadomości narodowej<br>– chęć (możliwość) zaniżenia liczby Polaków przez administrację państw zaborczych.                                                                                        | 1 punkt<br>za każdy poprawny argument oceny            | <b>2 punkty</b> |

|     |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                      |          |
|-----|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 57. | A. | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Korona, Orzeł, Pogoń, Archanioł</li> <li>- odpowiednie wyjaśnienia</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                     | <p>1 punkt<br/>za poprawne wskazanie <u>wszystkich</u> elementów pieczęci</p> <p>1 punkt<br/>za poprawne wyjaśnienie <u>wszystkich</u> elementów</p> | 3 punkty |
|     | B. | przykładowy wniosek Jedna Rzeczpospolita składająca się z trzech części: Polski, Litwy, Ukrainy (Rusi).                                                                                                                                                                                                                                                    | 1 punkt<br>za sformułowanie wniosku                                                                                                                  |          |
| 58. |    | <p>Zdający powinien wskazać dwa podobieństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- negatywną ocenę wpływów polskich: („Odcięcie się od nieszczęsnych wpływów polskich” - Hołowna Rada; „Wyrwanie spod wpływów polskich” – Śliupas)</li> <li>- spory terytorialne (podział Galicji, Suwalszczyzna).</li> </ul>                                      | 1 punkt<br>za każdy element porównania: ocena i spory terytorialne                                                                                   | 2 punkty |
| 59. |    | <p>Zdający powinien zwrócić uwagę na to, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Litwinów traktowano jako Polaków „mówiących inaczej” (Dziennik Poznański), Ukraińcom przyznawano prawo do rozwoju własnej kultury (Stanisław Tarnowski)</li> <li>- traktowano Ukrainę i Litwę jako część jednej Rzeczpospolitej (pieczęć powstańcza).</li> </ul> | <p>1 punkt<br/>za wskazanie na odrębność kulturową</p> <p>1 punkt<br/>za podkreślenie istnienia jednego państwa</p>                                  | 2 punkty |

**Zadanie 60. – zadanie rozszerzonej odpowiedzi (20 punktów)**

**Temat I**

| Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Punkty       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| <b><u>I poziom</u></b><br>Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni (przyłączenie Rusi, unia z Litwą). Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym że zrozumiał temat. Wymienił kilka przyczyn oraz wskazał niektóre następstwa omawianego zagadnienia.                                                                                                                                                                                     | <b>1-5</b>   |
| <b><u>II poziom</u></b><br>Zdający zastosował poprawną chronologię wybranych wydarzeń (od pierwszej połowy XIV do końca XV wieku) i opisał wybrane problemy (np. zmiana polskiej polityki w okresie panowania Piastów i Jagiellonów, rywalizacja państw w tym regionie Europy, ekspansja kultury polskiej itp.). Podjął próby uogólnienia opisywanych zjawisk.                                                                                                  | <b>6-10</b>  |
| <b><u>III poziom</u></b><br>Zdający wyróżnił najważniejsze etapy omawianego zagadnienia i odpowiednio je scharakteryzował. Zauważył różnice w polityce Piastów, Andegawenów i Jagiellonów. Dostrzegł zmiany dla pozycji wszystkich stron i ukazał ich znaczenie dla układu sił w tym regionie Europy. Wskazał znaczenie omawianych wydarzeń dla społeczeństwa, gospodarki i kultury tego okresu. Podjął próbę oceny wydarzeń i uzasadnienia swojego stanowiska. | <b>11-15</b> |
| <b><u>IV poziom</u></b><br>Zdający w pełni scharakteryzował „politykę wschodnią” Królestwa Polskiego z uwzględnieniem genezy i konsekwencji. Przedstawił wszystkie sfery procesu historycznego (sfera polityczna, kultury, społeczno-gospodarcza). Wykazał się rozumowaniem historycznym. Sformułował wnioski. Wykazał się erudycją historyczną (np. spory historiografii o ocenę procesu, dyskusje naukowe – interpretacje „applicare”).                       | <b>16-20</b> |

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

**Temat II**

| <b>Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Punkty</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| <p><b><u>I poziom</u></b></p> <p>Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni (Galicja Wschodnia, Wileńszczyzna). Podał kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat. Wymienił niektóre przyczyny oraz następstwa omawianego zagadnienia.</p>                                                                                                                                                                      | <b>1-5</b>    |
| <p><b><u>II poziom</u></b></p> <p>Zdający dostrzegł genezę konfliktów polsko-litewskiego i polsko-ukraińskiego. Przedstawił koncepcje polityki polskiej i przebieg konfliktów. Zasygnalizował następstwa omawianych wydarzeń.</p>                                                                                                                                                                                                        | <b>6-10</b>   |
| <p><b><u>III poziom</u></b></p> <p>Zdający scharakteryzował koncepcje polityczne i wyróżnił najważniejsze etapy ich realizacji w omawianym okresie. Przedstawił złożoność omawianego zagadnienia na tle sytuacji w tym regionie Europy. Podjął próbę oceny, uwzględniając sytuację w II Rzeczypospolitej.</p>                                                                                                                            | <b>11-15</b>  |
| <p><b><u>IV poziom</u></b></p> <p>Zdający dokonał analizy omawianych koncepcji politycznych oraz sposobów ich realizacji. Przedstawił wydarzenia na tle europejskim (Rosja oraz Europa Zachodnia wobec polskiej polityki wschodniej). Wykazał się rozumowaniem historycznym, sformułował wnioski, które właściwie uargumentował. Wykazał się erudycją historyczną (np. spory historiografii o ocenę wydarzeń, dyskusje naukowe itp.)</p> | <b>16-20</b>  |

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.